

Barn rör sig på gården. Det räcker inte.

Det vore anmärkningsvärt om de inte gjorde det — de har gjort det i tusentals år. Invändningen är rimlig, och den är sann. Den svarar bara inte på frågan vi ställde.

DET KORTA SVARET

Vi har aldrig frågat om barnen rör sig. **Vi har frågat om någon vet det.** Det är två olika frågor, och bara den ena går att besvara med ett dokument.

Invändningen stod nedskrivnen i vår egen beredskap innan granskningen publicerades, och den är den mest välvilliga av alla vi räknade med. Den säger: barnen springer, klättrar och cyklar på gården varje dag, så vad är problemet?

Ingenting i granskningen bestrider det. **Granskningen har inte mätt hur mycket barn rör sig, och ingen bedömning vilar på något vi sett, utan på handlingar kommunerna själva lämnat.** Den prövar heller inte den fria lekens värde. Det är en annan fråga än den vi ställde.

Varför svaret ändå inte räcker

1 Det går inte att följa upp

Rörelse som uppstår av sig själv lämnar inget spår. Av de 250 kommuner som bedömdes punkt för punkt kunde 64 visa en uppföljning som uttryckligen gäller rörelse, och 9 ett mål med ett värde att jämföra utfallet mot. Skedde det bara på gården finns det ingenting att följa upp — inte för att det var mindre bra, utan för att ingen noterade det.

2 Det är inte samma sak för varje barn

En gård i rörelse kan rymma ett barn som står vid staketet hela rasten. Ett snitt döljer det, och ett intryck döljer det ännu mer. 8 av 250 kommuner kunde visa en jämförelse mellan sina egna förskolor. Går det inte att se skillnad mellan två förskolor går det heller inte att se barnet vid staketet. Att barnen är ute är heller inte detsamma som att alla barn deltar. Ingen av de tio punkterna frågar efter vilka barn som är med, och ingen kommun lämnade en sådan uppgift.

Ett barn som står still i fem år lämnar därför exakt samma spår efter sig som ett barn som sprang: inget.

3 Läroplanen begär något av utbildningen, inte av barnen

Meningen nedan ålägger inte barnen att röra sig. Den ålägger verksamheten att ge dem förutsättningarna, återkommande under dagen. Det är ett krav på vuxna, och ett krav på vuxna går att pröva.

LÄROPLAN FÖR FÖRSKOLAN, LPFÖ 18. LYDELSEN ENLIGT SKOLFS 2025:23, I KRAFT 1 JULI 2025.

"Barnen ska få förutsättningar att utveckla sin motorik och en allsidig rörelseförmåga genom att de ges möjlighet att delta i varierade fysiska aktiviteter återkommande under dagen."

"Lek och rörelse ska ha en central plats i utbildningen."

Orden som bär det är **ska få förutsättningar**. **Kravet riktar sig till den som driver förskolan, inte till barnen. Att barn leker på gården är därför inget svar på om verksamheten gett dem förutsättningarna återkommande under dagen.** Det är den frågan läroplanen ställer, och den går att pröva.

Vad pedagogerna själva svarar

Vi frågade 1 229 pedagoger i 71 kommuner hur ofta de genomför strukturerad rörelseaktivitet. Frågan löd: "Hur ofta genomför ni strukturerad rörelseaktivitet på din förskola?"

75,8 procent svarade något annat än dagligen eller oftare — 931 av 1 229. Svaren är pedagogernas egna och kommer inte från ett urval som speglar landet, så de säger vad 1 229 personer svarade. Det är ändå de som är i rummet, och de svarar om det som är planerat, inte om gården.

HELA SAKEN I EN MENING

Att barn rör sig på gården är ett svar på frågan om barn rör sig. Granskningen ställde en annan fråga, och på den frågan är gården inget svar: **vem vet, och hur vet de det?**

Citat ur Läroplan för förskolan, Lpfö 18. Lydelsen enligt SKOLFS 2025:23, i kraft 1 juli 2025. Siffrorna gäller 251 bedömda kommuner, varav 250 bedömda punkt för punkt, samt de 1 229 enkätsvaren.

Rättigheter. Granskningen får citeras fritt med källhänvisning till DNA TOMORROW Sverige. Tabeller, diagram och den underliggande kommundatabasen får inte återpubliceras i sin helhet eller till väsentlig del utan skriftligt medgivande. Databasen omfattas av katalogskydd enligt 49 § upphovsrättslagen. Kontakt: kommun@dna-tomorrow.se